7/20046
20047

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.09.00.00 - 112 23.02.07 7393

Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 06/02/2007 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/20046-29023/661314 sayılı ve 7/20047-29025/66133 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları eki Denizli Milletvekili Sn. Ümmet KANDOĞAN tarafından verilen 7/20046 ve 7/20047 sayılı yazılı soru önergelerine ilişkin cevaplar ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

EKLER:
1- Yazı (5 sayfa) ile tablo (4 sayfa)

DTM Hukuk Müşavirliği
İnönü Bulvarı No: 36 Emek 06100 ANKARA
Telefon: (0312) 212 59 01 Faks: (312) 212 34 16
e-posta: hukuk@dtm.gov.tr Elektronik ağ: www.dtm.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat : Hülya AKSAKALLI Hukuk Müşaviri

7/20046

Denizli Milletvekili Sn. Ümmet KANDOĞAN tarafından verilen 7/20046 sayılı yazılı soru önergesi:

Ülkemiz ekonomisinin hızlı bir büyüme sürecine girmesi ile birlikte son yıllarda dış ticaretimizde önemli atılımlar gerçekleşmiştir. 1997 yılında 26,2 milyar dolar olan ihracatımız, 2006 yılında 85,1 milyar dolara ulaşırken, 1997 yılında 48,5 milyar dolar olan ithalatımız 2006 yılı itibarıyla 137 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. Ekonomideki hızlı büyümeye paralel olarak yatırım talebi artarken, gerek yurt içi kapasite kısıtları gerekse döviz kurlarının ithalatı cazip hale getirmesiyle ithalatımız ivme kazanmıştır. İthalatın üç alt kalemi olan sermaye malları, ara mallar ve tüketim mallarının toplam ithalatımız içerisindeki payları 2006 yılında sırasıyla %16,2, %71,7 ve %11,6 olarak gerçekleşmiştir. Bu süreçte, iç talep yapısındaki değişim ve uluslararası rekabet koşulları, imalat sanayi üretiminin alt sektörler itibarıyla önemli ölçüde farklılık göstermesine yol açmıştır. Bazı sektörler yüksek üretim artışları sağlarken, özellikle uluslararası rekabetin arttığı, geleneksel ve yerli girdi kullanımının ağırlıklı olduğu sektörlerde üretim artışları daha düşük oranlarda kalmıştır. Üretim kompozisyonundaki bu değişim de, imalat sanayiinin ithalata bağımlılığını artırıcı bir etki yaratmıştır.

Bu çerçevede, 2007-2009 dönemi için geliştirilen İhracat Stratejik Planı, ihracatımızın ithalata bağımlılığının azaltılması, ihracata ilişkin üretim süreçlerinde rekabet gücüne sekte vuran maliyet kaynaklı sorunların giderilmesi ve katma değeri yüksek ürünler üretimine geçiş için Ar-Ge, innovasyon ve bilişim altyapısının güçlendirilmesi konularında projeler geliştirilmesini hedeflemektedir. Özellikle 1997 yılından bugüne kadar geçen süre, ihracatımızda rakamsal artış sağlanmasının ötesinde, katma değeri yüksek ihracat yapısına ulaşılmasına, bilgi ve teknoloji yoğun ürünlerin ihracatımızdaki payının artırılmasına yönelik yapısal dönüşümlerin yaşandığı bir dönem olarak değerlendirilebilir.

100 dolarlık ihracat için yapılması gereken ithalat, esasen ihracatımıza konu malların üretiminde yurt içinde yaratılan katma değer ile ilişkili olup ülkemizin tüm ihracatı için konsolide bir istatistik üretilmemektedir. Birim ihracat için yapılması gereken ithalat miktarı ise sektörler bazında farklılık göstermektedir. Ayrıca, üretilen bir üründe kullanılması öngörülen ithal girdi oranını tespit etmek mümkün bulunmamaktadır. Şöyle ki; ithal edilen bir ürünün, üretim sürecine hangi mal için gireceği her zaman için kesin değildir. Örneğin, kauçuk ithal edildiğinde söz konusu ürünün mobilya mı yoksa otomotiv sektöründe mi ara girdi olarak kullanılacağı kesin olarak bilinememektedir. Yine bu çerçevede, ithal edilen bir ürünü kullanarak ülkemizde üretilen bir malın, sonuçta ihraç edilebileceği gibi yurt içinde kullanılması da mümkündür.

Bu kapsamda, Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından uygulanan ve önemli bir dış ticaret politikası aracı olan Dahilde İşleme Rejimine (DİR) ilişkin istatistikler ihracata tabi ürünlerin üretiminde kullanılan ithal girdilerin payı ve ihracatımızın katma değeri hakkında fikir vermektedir. İhracatçılarımıza dünya piyasalarında rekabet gücü kazandırmak amacıyla başvurulan ve ihracata yönelik önemli uygulamalardan biri olan DİR, ihraç ürünleri üretmek için gerekli olan ve dışarıdan ithal edilen, bu yüzden ithali gümrük vergisine tabi ara mallara ya da girdilere gümrük muafiyeti getiren bir ihracatı teşvik sistemidir. İhracat yapmayı düşünen firmalar, ihraç edilmesi planlanan malların üretiminde kullanılacak olan hammadde, yardımcı madde, yarı mamul, mamul, ara malı ve ambalaj malzemelerini vergisel yüklerden muaf olmak üzere ihracat taahhüdünde bulunmak şartıyla temin edebilirler.

DİR kapsamında, ihracat ve ithalata konu olan ürünlerin istatistikleri detay bazda elde edilebilmektedir (Ek-1, Ek-2). Örneğin, 1997 yılında DİR kapsamında 11,3 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirilirken, 5,1 milyar dolarlık ithalat yapılmıştır. Diğer taraftan, 2006 yılında 1,07 milyar dolarlık ihracata karşılık 633 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. 2006 yılı değerleri görece düşük olup söz konusu döneme ait DİR kapsamındaki ihracat süreçleri büyük ölçüde devam

ettiğinden dolayı ihracat taahhütleri henüz kapatılmamıştır. Son on yıllık dönemde, DİR kapsamında gerçekleşen ihracat 134,9 milyar dolar olurken, söz konusu ihracatı gerçekleştirmek için 64,6 milyar dolarlık ithalat yapılmıştır.

DİR istatistikleri sektörel bazda incelendiğinde, örneğin, 1997 yılında 100 dolarlık Demir-Çelik ihracatına karşılık 57,5 dolarlık ithalat yapılmış iken, 2006 yılında 100 dolarlık Demir-Çelik ihracatına karşılık 65,9 dolarlık ithalat yapılmıştır. Miktar bazında verilere bakılacak olursa[1], 2003 yılında 100 kg'lık Demir-Çelik ihracatına karşılık 159,5 kg'lık ithalat yapılmış olup 2006 yılında söz konusu sektörde 100 kg'lık ihracat yapmak için 90,8 kg'lık ithalat gerçekleştirilmiştir. 2003 yılında gerçekleştirilen ithalat miktarının ihracat miktarından fazla çıkmasının nedeni, ithal ara malı ve sermaye mallarının fiyat endekslerinde görülen düşüş neticesinde artan ithalattır. Diğer sektörlere ait (demir dışı metaller, elektronik, elektrikli makineler ve otomotiv) değer ve miktar bazında veriler ise Ek-1 ve Ek-2 de yer almaktadır.

EKLER:
1- 2 adet Tablo (2 sayfa)

[1] DİR kapsamında, miktar bazında yapılan ihracata karşılık gelen ithalat verileri 2003 yılından itibaren bulunmaktadır.

TABLO-1 Dahilde İşleme İzin Belgeleri Kapsamında Gerçekleştirilen İhracat ve İthalat (1997-2006)

(Milyon Dolar)

	1997			1998			1999			2000			2001		
	İhracat Değer	İthalat Değer	Oran	İhracat Değer	İthalat Değer	Oran	İhracat Değer	İthalat Değer	Oran	İhracat Değer	İthalat Değer	Oran	İhracat Değer	İthalat Değer	Oran
Demir Çelik	1.919,3	1.103,3	57,5%	1.606,7	844,4	52,6%	1.603,8	864,0	53,9%	1.658,8	960,1	57,9%	2.076,1	1.227,2	59,1%
Demir Dışı Metaller	166,8	98,1	58,8%	137,7	97,5	70,8%	218,7	157,9	72,2%	237,9	172,9	72,7%	247,1	177,7	71,9%
Elektrikli Makinalar	392,0	226,0	57,7%	428,4	204,2	47,7%	334,9	178,3	53,2%	531,7	265,3	49,9%	826	342	41,4%
Elektronik	526,1	360,8	68,6%	773,1	537,0	69,5%	559,6	395,5	70,7%	921,0	674,0	73,2%	847,8	640,3	75,5%
Taşıt Araçları	653,8	285,7	43,7%	817,4	366,2	44,8%	987,7	316,7	32,1%	1.555,5	653,1	42,0%	2.561,5	922,3	36,0%

	2002			2003			2004			2005			2006		
	İhracat Değer	İthalat Değer	Oran	İhracat Değer	İthalat Değer	Oran	İhracat Değer	İthalat Değer	Oran	İhracat Değer	İthalat Değer	Oran	İhracat Değer	İthalat Değer	Oran
Demir Çelik	2.899,3	1.712,1	59,1%	4.086,6	2.421,6	59,3%	3.869,1	2.774,6	71,7%	218,8	169,8	77,6%	632,7	416,8	65,9%
Demir Dışı Metaller	521,3	323,3	62,0%	338,0	206,5	61,1%	152,5	88,8	58,2%	7,2	4,1	57,1%	21,9	13,8	63,0%
Elektrikli Makinalar	630,5	310,5	49,3%	597,8	285,6	47,8%	369,0	174,8	47,4%	6,0	4,5	74,7%	0	0	0,0%
Elektronik	1.227,9	897,2	73,1%	1.524,5	1.084,3	71,1%	413,7	319,4	77,2%	1,8	1,4	79,9%	1,9	0,9	47,4%
Taşıt Araçları	3.600,8	1.546,0	42,9%	5.062,2	2.382,8	47,1%	3.284,7	1.490,8	45,4%	172,6	49,6	28,7%	10,3	3,0	29,1%

7/2007

TABLO- 2 Dahilde İşleme İzin Belgeleri Kapsamında Gerçekleştirilen İhracat ve İthalat (2003-2006)

FASIL	FASIL ADI	BİRİM	2003 İhracat MİKTAR	2003 İthalat MİKTAR	2003 Oran	2004 İhracat MİKTAR	2004 İthalat MİKTAR	2004 Oran	2005 İhracat MİKTAR	2005 İthalat MİKTAR	2005 Oran	2006 İhracat MİKTAR	2006 İthalat MİKTAR	2006 Oran
DEMİR ÇELİK														
72	Demir ve Çelik	Kg	8.916.201.876	14.222.370.553	159,5%	10.941.495.039	12.137.211.876	110,9%	9.477.066.435	11.493.293.480	121,3%	11.057.437.233	10.036.547.698	90,8%
73	Demir veya Çelikten Eşya	Adet	2.374.833	1.291	0,1%	2.580.210	2.771	0,1%	2.226.039	3.363	0,2%	2.350.562	2.529	0,1%
		Kg	1.065.791.214	34.968.183	3,3%	1.422.209.295	48.013.487	3,4%	1.610.714.881	44.515.292	2,8%	1.870.484.852	52.677.237	2,8%
DEMİR DIŞI METALLER														
74	Bakır ve Bakırdan Eşya	Kg	87.612.014	135.129.625	154,2%	97.013.489	153.729.864	158,5%	95.511.239	139.855.561	146,4%	91.118.930	129.257.135	141,9%
75	Nikel ve Nikelden Eşya	Kg	13.430	504.310	3755,1%	43.998	797.888	1813,5%	7.919	999.549	12622,2%	7.207	997.745	13844,1%
76	Alüminyum ve Alüminyum Eşya	Adet	650.813	1.269.074	195,0%	0	5.786.092	0,0%	2.258.020	10.512.223	465,6%	170.744	9.949.157	5826,9%
		Kg	132.924.554	168.257.658	126,6%	149.787.044	190.421.023	127,1%	183.838.335	215.044.139	117,0%	200.070.280	224.362.618	112,1%
78	Kurşun ve Kurşundan Eşya	Kg	41.018	19.676.047	47969,3%	2.876.523	30.117.095	1047,0%	30.515	29.402.610	96354,6%	22.449	27.246.601	121371,1%
79	Çinko ve Çinkodan Eşya	Kg	995.740	17.243.923	1731,8%	2.065.299	23.350.240	1130,6%	1.491.086	10.933.844	733,3%	509.044	13.838.248	2718,5%
80	Kalay ve Kalay Mamulleri	Kg	60	270.208	450346,7%	7	371.049	5300700%	2.275	271.102	11916,6%	83	254.092	306134,9%
81	Diğer Adı Metaller, Sermetler, Bunlardan Eşya	Kg	1.361.497	1.454.192	106,8%	709.012	924.351	130,4%	824.601	1.253.699	152,0%	1.032.755	742.855	71,9%
ELEKTRONİK VE ELEKTRİKLİ MAKİNELER														
85	Elektrikli Makine ve Cihazlar, Aksam ve Parçaları	Adet	27.942.447	108.611.883	388,7%	31.880.876	166.918.460	523,6%	35.939.749	162.278.197	451,5%	30.258.933	142.312.965	470,3%
		Kg	156.561.239	41.608.399	26,6%	156.649.953	60.644.817	38,7%	172.839.321	75.697.290	43,8%	184.054.843	77.790.633	42,3%
	OTOMOTİV													
87	Motorlu Kara Taşıtları, Traktör, Bisiklet, Motosiklet ve Diğer	Adet	7.036.756	1.837.219	26,1%	8.910.452	2.933.638	32,9%	7.212.469	3.232.187	44,8%	10.157.389	2.940.075	28,9%
		Çift	1.491	153.345	10284,7%	500	206.117	41223,4%	0	103.400	0,0%	0	210.100	0,0%
		Kg	119.683.841	120.399.733	100,6%	153.988.235	177.273.132	115,1%	175.001.471	180.604.272	103,2%	194.818.040	203.722.163	104,6%

* DİR kapsamında, miktar bazında yapılan ihracata karşılık gelen ithalat verileri 2003 yılından itibaren bulunmaktadır.

** Demir Çelik, Demir Dışı Metaller, Elektronik, Elektrikli Makineler ve Otomotiv sektörleri ile ilgili miktar verilerine Fasıllar bazında ulaşılmaktadır

*** Sektörlerle ilgili miktar verileri, Demir Çelik sektörü için "72 ve 73" fasıl numaralı ürünlerden; Demir Dışı Metaller için "74, 75, 76, 78, 79, 80 ve 81" fasıl numaralı ürünlerden; Elektronik ve Elektrikli Makineler için "85" fasıl numaralı ürünlerden ve Otomotiv sektörü için "87" fasıl numaralı ürünlerden elde edilmiştir.

7/2006